

SAK 4.13

REGULERING AV FISKET ETTER TORSK I NORDSJØEN OG SKAGERRAK

4.13.1 FISKERIENE I 2015

I forhandlingene mellom Norge og EU for 2015 ble det enighet om å sette TAC for torsk i Nordsjøen til 29 189 tonn. I tillegg ble de enige om å tildele 3 503 tonn som bidrag til utvikling av såkalt 'fully documented fisheries' systemer i EU. Totalkvoten i Nordsjøen ble dermed 32 692 tonn. Partene ble også enige om å sette TAC for torsk i Skagerrak til 4 171 tonn og i tillegg 501 tonn til utvikling av 'fully' documented fisheries'.

En oversikt over det norske torskefisket sør for 62°N i 2015 er gitt i tabell 1. Totalt var Norges kvote i Nordsjøen 5 175 tonn etter avsetning til tredjeland. Av dette kvantum ble 50 tonn satt av til forskningsfangst. I Skagerrak (utenfor grunnlinjen) kunne norske fartøy fiske inntil 152 tonn, hvorav 102 tonn var avsatt til konvensjonelt fiske.

Tabell 1: Kvoter, fangst og verdi av torsk i Nordsjøen og Skagerrak (utenfor grunnlinjer) i 2015.

Nordsjøen					
Fartøygrupper	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)	Utnyttelsesgrad (%)	Verdi (1.000 kr)
Konvensjonell ¹	4 175	4 093	-	-	76 880
Trål	1 000 ²	1 441	-	-	28 014
Totalt	5 175	5 534	-359	107 %	104 895

¹ inkl. avsetning til forskningsfangst og bifangst
² avsetning til bifangst

Skagerrak					
Fartøygrupper	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)	Utnyttelsesgrad (%)	Verdi (1.000 kr)
Konvensjonell	102	48	-	-	1 017
Trål	50 ¹	53	-	-	1 052
Totalt	152	101	51	66%	2 069

¹ avsetning til bifangst

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister per 11. mai 2016.

4.13.2 FISKERIENE I 2016

4.13.2.1 NORDSJØEN

I forbindelse med de bilaterale forhandlingene med EU som ble avsluttet 4. desember 2015 ble det totale uttaket av torsk i Nordsjøen i 2016 fastsatt til 33 651 tonn. Norges andel er 5 721 tonn. I tillegg ble det besluttet den 16. desember 2015 å tildele 4 038 tonn torsk som ekstra kvote til partene¹, hvorav Norge fikk 686 tonn. Norges totalkvote ble dermed 6 407 tonn.

Fordelingen av den norske kvoten i 2016 er gitt i tabell 2.

Tabell 2: Fordeling av den norske kvoten i 2016 (6 407 tonn)

Norsk andel av TAC i 2016	6 407
Avsetning til tredjeland	382
Avsetning til bifangst til trål	1 000
Avsetning til bifangst til konvensjonelle	300
Forsknings- og undervisningsformål	50
Til fordelingen i et direkte fiskeri	4 675

Etter avsetning til tredjeland er Norges kvote dermed 6 025 tonn.

Det er fastsatt maksimalkvoter for konvensjonelle kystfartøy i lukket og åpen gruppe med garantert kvote i bunn, jf. tabell 3 og 4.

Tabell 3: Kvoter i lukket gruppe

Hjemmelslengde	Maksimalkvote (tonn)	Garantert kvote (tonn)
< 15 m	73	5
15 – 21 m	146	10
=> 21 m	291	20

Tabell 4: Kvoter i åpen gruppe

Største lengde	Maksimalkvote (tonn)	Garantert kvote (tonn)
< 10 m	7,5	4
10 – 21 m	15	4
=> 21 m	22	4

I inneværende år er det per 23. mai fisket 1 585 tonn torsk². Fartøy som fisker med konvensjonelle redskap har tatt 946 tonn. Fartøy som fisker med trål har tatt 639 tonn. I forhold til samme tid i 2015 er fangster tatt med konvensjonelle redskap på samme nivå, mens trålfangstene er opp med 190 tonn. Totalt sett er fangsten 213 tonn høyere enn i fjor.

¹ I henhold til den bilaterale avtalen skal EU tildele sin del av ekstrakvoten til fartøy som deltar i et pilotprosjekt hvor det installeres CCTV kameraer om bord, som overvåker fiskeoperasjonen og produksjonen. Intensjonen er at dette tiltaket skal redusere utkast og det totale uttaket av torsk.

² Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister 23. mai 2016.

Fiskeridirektoratet vil se an fisket utover sommeren før beslutning om eventuelle endringer i reguleringen blir tatt.

4.13.2.2 SKAGERRAK

I forbindelse med de bilaterale forhandlingene for 2016 ble Norge og EU enige om en totalkvote på 4 807 tonn torsk i Skagerrak, hvorav Norges andel er 156 tonn. I tillegg fastsatte partene den 16. desember 2015, en tilleggskvote på 576 tonn torsk, hvorav Norge har en andel på 19 tonn. Dette innebærer at den norske kvoten utenfor grunnlinjen i Skagerrak er på 175 tonn i 2016, hvorav 87 tonn er avsatt til fiske med konvensjonelle redskap.

I henhold til Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 19. mai har norske fartøy fisket 37 tonn torsk i Skagerrak utenfor grunnlinjen hittil i år. På samme tid i fjor var fangsten 43 tonn.

Fiskeridirektoratet vil se an fisket utover sommeren før beslutning om eventuelle endringer i reguleringen blir tatt.

4.13.3 BIFANGST

Siden 2003 har reguleringene av torsk i Nordsjøen vært fastsatt på *ad hoc* basis, med målsetning om i samarbeid med EU, å gjenoppbygge bestanden til et bærekraftig nivå. Utgangspunktet for nasjonal fordeling av den avtalte årlige kvoten har derfor vært å kun tillate ett begrenset direktefiske etter torsk for gruppen konvensjonelle redskap. Øvrige redskapsgrupper små- og stormasket trål, samt snurrevad har vært begrenset til å ta torsk som bifangst innenfor strenge rammer.

De senere år har de fastsatte reguleringene, spesielt bifangstbestemmelsene, fått økt oppmerksomhet. Dette skyldes flere forhold, både utnyttelsesgrad, en viss kvoteøkning, økt tilgjengelighet, samt endrede driftsformer. I Nordsjøen har oppstått en ny driftsform, der fartøy med avgrenset nordsjøtråltillatelse driver et blandingsfiskeri med stormasket partrål. Fartøyene har individuell kvote av sei, men utnytter også fiskemuligheter som hyse, lysing og hvitting som ikke er regulert utover norsk totalkvote. I tillegg benyttes også adgangen til å ha inntil 20 % bifangst av torsk. Dette siste har ført til en betydelig økende utnyttelse av bifangstavsetningen til trål. I løpet av 2015 ble det klart at innenfor de kvotemessige rammene som forelå var det nødvendig å iverksette ytterligere innstramminger for å begrense denne nye partrål gruppen. Rammene for 2016 ble derfor at fartøy med avgrenset nordsjøtråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse, som kan ha inntil 20 % bifangst av torsk i Nordsjøen, i tillegg ble begrenset av 'et tak' på 50 tonn torsk.

I 2014 og 2015 var det to partrål lag, men et tredje begynte å fiske høsten 2015. Flere kan være under planlegging. I ett av parene har det skjedd utskifting av det ene fartøyet, som hadde tatt over 50 tonn torsk. Dette innebærer ytterligere press på bifangstavsetningen.

Norges Fiskarlag har i brev av 29.4.2016 argumentert med at reguleringen inneværende år må lempes ved at det åpnes for å avregne ytterligere 5 % bifangst individuelt, etter at 50 tonn er fisket.

En kan ikke se at det er oppstått utfordringer for denne gruppen som ikke var kjent da reguleringene for inneværende år ble fastsatt. Det foreligger også klare indikasjoner på at fartøyene ikke foretar det som er forventet for å begrense innblandingene av torsk. Det er blant annet fra skotske myndigheter anmodet om at norske trålfartøy tar hensyn til nasjonale skotske reguleringer for midlertidig stengning av områder (RTC) på grunnlag av mye stor torsk. Dette gjelder fartøy fra de aktuelle partrål lagene.

Status per utgangen av mai er at fartøy med avgrenset nordsjøtrål, som har en gruppekvote på 1 430 tonn sei, har fisket 1 743 tonn. Av dette har fartøyene som driver med partrålfiske tatt ca. 900 tonn. Tilsammen har de imidlertid vel 700 tonn igjen av maksimalkvoten. De har tatt fra 41 til 53 tonn torsk, og det fartøyet som ble byttet inn i det ene laget har tatt 11 tonn.

Tabell 5. Torsk fanget i Nordsjøen i 2015 og 2016 etter redskapsgrupper.

	2015		2016
	Fangst hele året	Fangst per uke 18	Fangst pr uke 18
Trål	1 416	374	601
Konvensjonell	4 053	708	842
Annet	65	25	12
Total	5 534	1 107	1 455

Kilde: ukestatistikken

Tabell 5 viser at det fiskes mer torsk i år sammenlignet med i fjor. Faktisk er fangsten per uke 18 i år 31 % over fjorårets uke 18. Det er i trålgruppen som økningen er størst eller 61%. Partrålerne har tatt omlag 50 % av torsken i år, eller 290 tonn som er en liten økning i forhold til i fjor. Det er torsketralere som står for brorparten av økningen.

Hvis det forutsettes at trålere, andre enn partrålerne, fisker torsk resten av året i samme omfang som de siste årene kan det anslås at totalfangsten blir 750 tonn (540 tonn i fjor). De 6 partrålerne er begrenset til 50 tonn torsk hver, slik at totalt skal de ikke ta mer enn 300 tonn. Da går det 1050 tonn til å dekke bifangst i trål.

Fiskeridirektoratet finner ikke å kunne åpne for ytterligere bifangst av torsk som vil medføre press på avsetning av kvoten til dette formålet.

På reguleringsmøtet i november 2015 ble det enighet om at Fiskeridirektoratet og Norges Fiskarlag skulle, i 2016, diskutere regelverket bifangst av torsk i sør. Partene hadde møte 16. februar og gjennomgikk de reglene som gjelder. Det var enighet om at siden det er tegn på at torskebestanden er i vekst og det skjer endringer i torskefisket i Nordsjøen, bør fremtidig fordeling av torskebestanden diskuteres samtidig som bifangstreglene revurderes. Norges Fiskarlag vil ta diskusjonen om reguleringene, bla. fordeling mellom flåtegrupper, opp i egne rekker. På samme møte fikk Fiskeridirektoratet i oppgave å vurdere effekten av å øke tillatt bifangst av torsk i reke-trål fra 5% til 10% og å åpne for at de konvensjonelle fartøyene som ikke kan fiske torsk direkte, kan ha 35% innblanding av torsk hele året. Nå er det tillatt å ha denne innblanding i perioden fra 1. juni til 30. september.

På møte i Landsstyret i Norges Fiskarlag 11. mai 2016, ble følgende vedtatt: «Landsstyret anser det som påkrevd å nedsette en arbeidsgruppe av tillitsvalgte som gis i oppgave å gjennomgå kvotefordelingen og reguleringene av fisket etter torsk sør for 62°N. Arbeidet må forankres i gjeldende landsmøtevedtak om fordelingen av torsk sør for 62°N med opprinnelse fra 2003 (landsmøtevedtak 6/03). I arbeidet må det videre trekkes inn utviklingstrekk som har skjedd i flåteutvikling, fangstmønster, utbredelse og tilgjengelighet mv som har relevans for gjennomføringen av fiskeriene i Nordsjøen og Skagerrak. Arbeidet skal danne grunnlag for organisasjonens tilråkning om reguleringen av fisket etter torsk sør for 62°N i 2017 etterfølgende år.

Fiskeridirektoratet er enig i at det er flere forhold, som bestandssituasjonen, gjennomføringen av fisket og utnyttelse av kvoter som gjør det nødvendig at slikt arbeide settes i gang. Fiskeridirektoratet antar at reguleringene for 2017 vil bli basert på de forslag som Norges Fiskarlag vil fremme etter at denne prosessen er i havn.

Når det gjelder tillatt bifangst av torsk i rekefisket har Fiskeridirektoratet funnet at hittil i år er torsk over 5% av fangsten på omlag 35 % av alle sluttседler der redskap er rekeetrål. Av 202 fartøy har 60 hatt mer enn 5 % torsk i landingene. Det er ca 30 % av fartøyene. I gjennomsnitt er torsk 4,4 % av fangstene. I Skagerrak er gjennomsnittet 4,9 %, og 3,8% i Nordsjøen. Disse tallene viser at i forhold til nåværende fiskemønster kan det være behov for å øke tillatt innblanding av torsk i rekefisket i år. Dette gjelder særlig i Skagerrak. Fiskeridirektoratet ønsker imidlertid ikke øke kompleksiteten i reguleringene ved å differensiere tillatt innblanding mellom Skagerrak og Nordsjøen.

Det er vanskelig å anslå hvilken effekt økt tillatt innblanding vil ha på uttaket av torsk. Mest nærliggende er å anta at utøvelsen av fisket fortsetter som før, og at hovedeffekten blir at et lavere kvantum blir inndratt. Det kan også tenkes at noen legger mindre vekt på å unngå å få for mye torsk, som vil bety noe mer torsk tas som bifangst. I fjor ble det tatt 66 tonn torsk med rekeetrål i Nordsjøen, slik at en økning i tillatt bifangst vil ikke ha store konsekvenser for den totale fangsten. I Skagerrak er situasjonen muligens en annen. Norge har en torskekvote fastsatt for området utenfor grunnlinjene. Det er ikke fastsatt kvote innenfor grunnlinjene. Økt tillatt innblanding vil antakelig ikke skape problemer for utnyttelsen av kvoten utenfor grunnlinjene. Innenfor grunnlinjene kan økte torskefangster bidra til økt press på kysttorsken, som er i dårlig tilstand. Samtidig har genetiske analyser vist at 97,5% av torsken som tas i rekeetrål innenfor 4 nmil, er nordsjøtorsk. Det kan imidlertid nevnes at torsken tas i en oppsamlingspose. Uten slik pose er det ikke noe problem med bifangst av torsk i dette fisket. Fiskeridirektoratets konklusjon er at økning av tillatt innblanding av torsk i rekeetrål ikke vil føre til stor økning av torsk som tas som bifangst. Samtidig vil effekten på kysttorsk være minimal.

Fiskeridirektoratet foreslår derfor at tillatt innblanding av torsk i rekefisket i sør økes til 10% i 2016 i de enkelte hal og ved landing.

Analyse av innmeldinger fra fartøy som ikke har rett til å drive direktefiske etter torsk i Nordsjøen viser at i 2014 og 2015 var det ytterst få dager der innblanding av torsk overstiger 20 %. Økning av tillatt innblanding av torsk for å dekke bifangst i dette fisket synes dermed ikke nødvendig.

Fiskeridirektoratet foreslår derfor ikke noen endringer i bifangstbestemmelsene for denne gruppen.